

به پیشواز از یازدهم جولای پنجا همین سالروز تخت نشینی والا حضرت کریم آقا خان رهبر اسماعیلیان جهان

معرفی حضرت والا آقا خان

حضرت والا پرنس کریم آقا خان در تاریخ یازدهم جولای ۱۹۵۷ در سن ۲۰ سالگی به عنوان جانشین پدربزرگش سر سلطان محمد شاه به امامت مسلمانان شیعه ی امامی اسماعیلی از ذریه ی بلافضل حضرت محمد (ص)، از طریق پسر عم و دامادش، علی (ع)، اولین امام، و همسر وی فاطمه (س) دختر پیامبر است.

حضرت والا آقا خان پسر پرنس علیخان و پرنسس تاج الدوله علیخان، در ۱۳ دسمبر ۱۹۳۶ در «ژنو» متولد شد. وی دوران کودکی خود را در «نایروبی»، پایتخت کنیا، سپری و سپس برای تحصیل مدت نه سال را در مدرسه له روزی سویس گذرانید. حضرت والا در سال ۱۹۵۹ از دانشگاه «هاروارد» به دریافت مدرک ممتاز لیسانس در رشته تاریخ اسلام نایل گردید.

با تاسی به پدر بزرگش سر سلطان محمد شاه، کریم آقا خان نیز پس از نشستن بر مسند امامت در سال ۱۹۵۷ همواره مترصد بهبود موقعیت تمام مسلمانان مخصوصاً در مواجهه و رویارویی با چالش های ناشی از دگرگونی های سریع تاریخ بوده است. امروزه، جماعت اسماعیلی در بیست و پنج کشور جهان، خصوصاً اروپا، آسیای مرکزی، خاورمیانه و همچنین آمریکای شمالی زندگی میکنند. طی چهار دهه اخیر، یعنی از زمانی که آقا خان فعلی به امامت رسیده، تغییرات سیاسی و اقتصادی عظیمی در بسیاری از این مناطق رخ داده و حضرت والا آقا خان توانسته است سیستم پیچیده ی مدیریت جامعه اسماعیلی را که در زمان سلطه ی استعمار توسط پدر بزرگش پایه گذاری شده بود با شریط جدید کشورهای مستقل که بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و استقلال جمهوری های آسیای میانه از لحاظ کمی و کیفی تغییر یافته است، منطبق و به مرحله ی اجرا در آورد.

از دیدگاه حضرت والا آقا خان، اسلام مکتبی مبتنی بر تعقل و ایمان قلبی است، مکتبی که شالوده آن گذشت، تساهل و ارج نهادن به مقام والای انسان یعنی اشرف المخلوقات خداوند است. در نظام فکری تشیع، هدف امام وقت این است که دستاوردهای افراد و بازتاب های عملی بینش اخلاقی جامعه که ملهم از تعلیمات اسلام است، محفوظ باقی بماند. در سال ۱۹۷۶، حضرت والا

در سخنان خود در «کراچی» خطاب به کنفرانس جهانی سیرت رسول الله (ص) متعرض این نکته شدند که تعلیمات آخرین پیامبر خدا در تلاش برای پیدا کردن راه حل های تازه برای مسایلی که با روش های سنتی آن زمان قابل حل نبودند، میتواند سرمشقی الهام بخش برای مسلمانان باشد تا بتوانند، بدون آنکه در اصول بنیادی اسلام خدشه ی وارد شود، به پدید آوردن جامعه واقعا مدرن و پویا بیندیشند.

در طول تاریخ اسماعیلیان، تحت راهنمایی های امام خود، خدمات در رشد تمدن اسلامی داشته اند «دانشگاه الازهر» و «دارالعلم»، در «قاهره» و خود شهر «قاهره»، نمایشگر خدمات ایشان به زندگی فرهنگی، مذهبی و علمی مسلمانان است. از میان فلاسفه، قضات، فیزیکدانان، ریاضیدانان، ستاره شناسان و دانشمندان نامور گذشته که تحت حمایت امامان اسماعیلی پرورش یافته اند میتوان قاضی نعمان، حمیدالدین کرمانی، ابن هثیم، ناصر خسرو و نصیرالدین طوسی نام برد.

دستاوردهای امپراطوری خلفای فاطمی بخش اولیه ی تاریخ اسماعیلی، تقریباً از ابتدای اسلام تا قرن یازدهم را دربر میگیرد. خلفای فاطمی که بنام فاطمه (س)، دختر حضرت محمد (ص)، نامگذاری شده بودند، در قسمت مدیترانه ی خاورمیانه، بیش از دو قرن موسس دولتی بودند که به گسترش علم، هنر و بازرگانی علاقه فراوان نشان میداد. پایتخت آن قاهره، توسط فاطمیان پایه گذاری شد. پس از دوره فاطمیان، مرکز جغرافیائی اسماعیلی از «مصر» به «سوریه» و «ایران» منتقل گردید. در قرن سیزدهم، پس از آنکه «الموت»، مرکز اسماعیلیان در «ایران»، به دست کشور گشایان «مغول» افتاد، اسماعیلیان قرن ها به صورت جوامع پراکنده در ایران، آسیای میانه، سوریه، هند و دیگر مناطق زندگی میکردند. در دهه ۱۸۳۰ آقا حسنعلی شاه، چهل و ششمین امام اسماعیلی، بدریافت عنوان افتخاری آقا خان، از طرف شاه ایران، نایل گردید. در سال ۱۸۴۳، آقا خان اول ایران را به قصد هند که در آن زمان جماعت بزرگی از اسماعیلیان در آنجا ساکن بودند، ترک گفت. آقا خان دوم در سال ۱۸۸۵ در حالی که فقط مدت چهار سال از امامت او میگذشت به عالم باقی شتافت و پدر بزرگ و امام پیش از آقا خان فعلی، سر سلطان محمد شاه جانشین او گردید.

در دوره های اخیر، خانواده آقا خان سنت خدمت در امور بین المللی را دنبال کرده اند. پدر بزرگ آقا خان رئیس اتحادیه ملل، پدرش، پرنس علی خان، سفیر پاکستان در سازمان ملل، و پرنس صدرالدین آقا خان، عموی آقا خان فعلی، نماینده عالی رتبه سازمان ملل متحد برای پناهنده گان و همچنین هماهنگ کننده برنامه های سازمان ملل برای کمک به افغانستان و نماینده اجرائی سازمان ملل در مناطق مرزی عراق-ترکیه است. برادر آقا خان، پرنس امین، به

دنبال اتمام تحصیلاتش از «دانشگاه هاروارد» در سال ۱۹۶۵، وارد دبیرخانه سازمان ملل، در بخش روابط اقتصادی و اجتماعی گردید. از سال ۱۹۶۸ پرنس امین همکاری تنگاتنگی با دفتر شبکه توسعه موسسات امامت داشته است. پرنس زهرا، اولین فرزند حضرت والا آقا خان، در سال ۱۹۹۴ به دریافت مدرک لیسانس با درجه ممتاز در رشته مطالعات کشورهای در حال توسعه از «دانشگاه هاروارد» نایل گردید. وی مسئولیت هماهنگی سازمان های خاص توسعه اجتماعی امامت را، که مقر آن در محل کار والا حضرت آقا خان است. بر عهده دارد. پسر بزرگ حضرت والا آقا خان، پرنس رحیم، فارغ التحصیل در سال ۱۹۹۵ از «دانشگاه بروان» در ایالات متحده آمریکا، مسئولیت های مشابهی را در رابطه با سازمانهای توسعه اقتصادی امامت بر عهده دارد. پسر جوانتر والا حضرت آقا خان، پرنس حسین، که در سال ۱۹۹۷ از «دانشگاه ویلیامز» در ایالات متحده آمریکا فارغ التحصیل شده است، اخیراً به دفتر کار ایشان پیوسته و در فعالیت های فرهنگی شبکه توسعه سهیم است.

هماهنگ با چنین بینشی از اسلام و نیز سنت خدمت به بشریت، اسماعیلیان در هر کجائی که زندگی میکنند چهار چوب سازماندهی شفاف را ایجاد کرده اند تا به اجرای فعالیت های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بپردازند. تحت رهبری حضرت والا آقا خان، این چهار چوب گسترش یافته و به شبکه توسعه آقا خان تبدیل شده است. این شبکه شامل سازمانهای متفاوتی است که در جهت بهبود شرایط زندگی و ایجاد فرصت های مناسب در مناطق خاصی از دنیای در حال توسعه فعالیت میکنند. در هر کشور، این سازمانها در جهت منافع مشترک تمام شهروندان صرف نظر از ملیت و یا مذهب آنها مشغول به خدمت هستند.

دامنه فعالیت های فردی حضرت والا معماری، تعلیم و تربیت، بهداشت و سرمایه گذاری در بخش خصوصی و افزایش سازمانهای غیر دولتی و توسعه روستائی را دربر میگرد.

در طی سالهای گذشته و در راستای ارج نهادن به ابعاد گوناگون کارهایش، حضرت والا آقا خان مدال ها، درجات افتخاری و جوایز زیادی از دولت های فرانسه، پرتغال، ساحل عاج، ولتای علیا، ماداگاسکار، ایران، پاکستان، ایتالیا، سنگال، مراکش، اسپانیا و تاجکستان دریافت کرده است. در اکتبر ۱۹۹۸ طی مراسم اهداء جایزه معماری آقا خان، مدال طلا شهر گراناदा به او اهدا گردید. علاوه بر این، حضرت والا آقا خان به کسب درجات افتخاری از دانشگاه های پاکستان، کانادا، ایالات متحده آمریکا و بریتانیا نایل آمده است. وی همچنین جوایز متعددی از سازمانهای تخصصی در تقدیر از کارش در زمینه معماری و حفظ و بازسازی ساختمانهای تاریخی دریافت کرده است. در سال ۱۹۵۹ عنوان سلطنتی حضرت والا، به وسیله شاه ایران به او اهدا گردید.